

ДЕМЧУК ТЕТЯНА ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права
Чернівецького юридичного інституту*

ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЇ

Починаючи з кінця ХХ ст. суспільні відносини щодо збирання та поширення інформації почало стрімко та динамічно розвиватися, що обумовлено науково-технічним прогресом. Проблеми вільного доступу до політичної, економічної, соціальної та екологічної інформації стали надзвичайно актуальними, адже інформація відіграє важливу роль у житті людини, впливає на характер сучасної думки та мислення. Проблема доступу до екологічної інформації науковці почали приділяти увагу лише протягом останніх років. Це зумовлено усвідомленням критичного стану навколишнього природного середовища, що становить загрозовий характер для людства. Тому в умовах євроінтеграційних процесах, які відбуваються в Україні потрібно звернутись до законодавства європейських країн для запозичення досвіду задля зміни і вдосконалення вітчизняного законодавства.

У Королівстві Іспанія доступ до екологічної інформації регулюється Конституцією Іспанії, Законом 27/2006 від 17 липня 2006 р., наказом Міністерства сільського господарства, продовольства та довілля AAA/1601/2012 від 26 червня 2012 р. та іншими. Основний Закон Іспанії визначає, що громадяни мають право на вільну передачу та отримання достовірної інформації за допомогою будь-яких засобів поширення (ст. 20); всі іспанці мають право направляти індивідуальні та колективні звернення в письмовому вигляді в органи державної влади, в формі і цілях, встановлених законом (ст. 29); навколишнє середовище як юридичне благо, на яке мають право всі громадяни та збереження якого є обов'язком, яку поділяють органами державної влади та суспільством в цілому. Кожна людина має право вимагати від державних органів вжиття необхідних заходів для забезпечення захисту навколишнього середовища, права на життя в здоровому навколишньому середовищі (ст. 45) органи державної влади сприяють поширенню інформації серед споживачів і користувачів (ст. 51) [1].

Відповідно до ст. 2 Закону 27/2006, екологічна інформація – це вся інформація в письмовому, візуальному, звуковому, електронному або будь-якому іншому вигляді для розгляду наступних питань: а) стан складових навколишнього середовища, таких як повітря й атмосфера, вода, ґрунт, земля, ландшафти і природні простори, включаючи водно-болотні угіддя і морські і прибережні райони, біологічне різноманіття і його компоненти, включаючи генетично модифіковані організми; і взаємодію між цими складовими; б) фактори, такі як речовини, енергія, шум, радіація або відходи, включаючи радіоактивні відходи, викиди, скиди та інші викиди в навколишнє середовище, які впливають або

можуть вплинути на елементи навколишнього середовища, зазначені в пункті а); в) заходи, включаючи адміністративні заходи, такі як політика, стандарти, плани, програми, природоохоронні угоди і заходи, які впливають або можуть вплинути на елементи і фактори, згадані в листах а) і б), а також заходи або заходи, призначені для захисту цих елементів; г) звіти про виконання природоохоронного законодавства; д) аналіз співвідношення витрат і вигод і інші аналізи і припущення економічного характеру, які використовуються при прийнятті рішень щодо заходів та заходів, зазначених в букві в); е) стан здоров'я та безпеки людей, в тому числі, при необхідності, забруднення харчового ланцюга, умов життя людей, майна історичного, культурного і художньої спадщини і споруд, коли їх видно або можуть бути порушені стан елементів навколишнього середовища, зазначених в букві а), або через ці елементи будь-яким з кінців, зазначених в буквах б) і в) [2].

Вищезазначений закон також закріплює обов'язок органів державної влади належним чином інформувати громадськість про їхні екологічні права, способи їх реалізації; заохочення до використання інформаційних та телекомунікаційних технологій для полегшення отримання екологічної інформації; чітке розмежування видів екологічної інформації у відповідних записах і списках із зазначенням того, де така інформація може бути знайдена.

Відповідно до ст. 8 Закону 27/2006 органи державної влади щорічно готують і публікують звіт про стан навколишнього природного середовища і кожні чотири роки загальний національний звіт. Звіти можуть бути ще автономними та локальними, які містять дані про якість навколишнього природного середовища, вплив негативних факторів на довкілля та нетехнічне резюме, яке буде зрозуміле громадськості [2].

У разі безпосередньої загрози життю або здоров'ю іспанських громадян або виникнення природних чи техногенних катастроф органи державної влади негайно їх про це інформують через засоби масової інформації або інші телекомунікаційні технології для вжиття необхідних засобів уникнення негативних (шкідливих) наслідків, запобігання збитків тощо.

Кожен іспанський громадянин має право подати запит на отримання екологічної інформації до компетентного органу. Чіткого визначення форми та формату запиту закон не містить. Він може подаватись в електронній чи письмовій формі, аналогічна повинна бути й відповідь. Однак, законодавець визначає обставини за якими, форма запиту може бути змінена у двох випадках, зокрема: 1) така екологічна інформація вже була поширена для громадськості, тобто законодавець у відповіді на запит вказує де саме можна отримати запитувану екологічну інформацію або може надіслати відповідну екологічну інформацію в іншій формі чи форматі; 2) орган державної влади вважає, що логічним було б надати заявнику запитувану інформацію в іншій формі чи форматі, обґрунтувавши таке рішення.

Всю екологічну інформацію відповідно до ст. 10 Закону 27/2006, іспанські органи державної влади зберігають у такій формі та форматі, які легко відтворюються і до яких можна отримати доступ за допомо-

гою комп'ютерних технологій або інших електронних засобів. Також законодавець закріплює ряд приміток, відповідно до яких органи державної влади можуть повертати запити щодо отримання екологічної інформації на доопрацювання або уточнення, зокрема: а) коли запит на інформацію про навколишнє середовище сформульований неточно, орган державної влади просить заявника виправити та уточнити яку саме інформацію він хоче отримати; б) коли орган державної влади не володіє необхідною інформацією, він відправляє запит тому, хто володіє запитуваною інформацією та повідомляє про це заявника (у разі неможливості пере направлення запиту до компетентного органу державної влади повідомляють про це заявнику з вказівкою на орган в який заявник повинен звернутися за такою екологічною інформацією); в) компетентний орган державної влади, який приймає рішення, про надання чи ненадання запитувану екологічну інформацію. У разі відмови орган державної влади зобов'язаний повідомити заявнику причини відмови від надання екологічної інформації протягом одного місяця з дня реєстрації запита в органах державної влади [2].

Відповідь на запит відповідно до ст. 10 Закону 27/2006 надається протягом одного місяця з дня реєстрації запиту у відповідному реєстрі компетентного органу. У випадках, коли запит має великий обсяг та складність – відповідь може надаватись протягом двох місяців з дня реєстрації запиту в реєстрі вхідної кореспонденції компетентного органу державної влади.

Підставами відмови від надання екологічної інформації є: 1) екологічна інформація, запитувана у органах державної влади не належать до його компетенції; 2) запит є явно необґрунтованим; 3) запит сформульована в дуже загальному вигляді; 4) запит відноситься до матеріалу в процесі підготовки або до документів або незакінченою даними (під даними розуміються ті, над якими активно працюють органи державної влади). У відмові компетентний орган державної влади повідомляє про час завершення підготовки даних екологічної інформації, яку запитував зацікавлений суб'єкт; 5) запит може стосуватись громадських інтересів та не підлягає оприлюдненню; 6) у запитах на отримання екологічної інформації може бути відмовлено, якщо розкриття запитуваної інформації може негативно вплинути на:

а) конфіденційний характер запитуваної інформації закріплений у відповідному нормативно-правовому акті органу державної влади; б) міжнародні відносини, національну оборону або громадську безпеку; в) справи, що підлягають судовому розгляду або знаходяться на розгляді в суді, право на ефективний судовий захист або можливість проведення кримінального або дисциплінарного розслідування; г) конфіденційності комерційних і промислових даних, коли зазначена конфіденційність передбачена в нормах законодавства або в установчих документах підприємства, установи або організації, з метою захисту законних економічних інтересів, включаючи суспільні інтереси, збереження статистичної конфіденційності й фіскальний секрет; д) на інтелектуальну і промислову власність; е) конфіденційність персональних даних, регульована Законом 15/1999 від 13 грудня «Про захист персональних

даних», за умови, що заінтересована особа, з якою вони мають справу, не дала згоди на їх розкриття; є) захист навколишнього середовища, до якої відноситься запитувана інформація (ст. 13 Закону 27/2006) [2]. Зокрема, те, що відноситься до місцезнаходження зникаючих видів або місць їх розмноження.

Надання екологічної інформації є платним. Плата здійснюється відповідно до норм чинного іспанського законодавства. Для отримання інформації зацікавленим суб'єктом потрібно передплатити її надання. Таку передплату називають депозитом.

Отже, підсумовуючи вище сказане ми дійшли висновку, що доступ до екологічної інформації в Королівстві Іспанії – добре регламентований. Чинні норми є доступними і простими у застосуванні на практиці, що дає можливість зацікавленим суб'єктам та громадянам швидко та легко отримати потрібну екологічну інформацію.

Список використаної літератури:

1. Конституція Іспанії від 27.12.1978 р. № 311 URL: <https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>
2. Закон 27/2006 від 17.07.2006 р. URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13010>

Ключові слова: екологічна інформація, доступ до екологічної інформації, запит, навколишнє середовище, звіт про стан навколишнього середовища.

Ключевые слова: экологическая информация, доступ к экологической информации, запрос, окружающая среда, отчет о состоянии окружающей среды.

Key words: environmental information, access to environmental information, request, environment, environmental report.